

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 9. marca. [Izv. dop.]

Sinoči so se vsi slovenski poslanci zbrali v pisarni podpredsednika gosp. barona Gödela ter se posvetovali, kaj jim je storiti nasproti znanej razsodbi najvišjega sodišča. Jednoglasno so sklenili, da bodo justičnega ministra precej v prihodnji seji v petek interpelovali, kaj misli storiti, da se slovenskemu jeziku na slovenskih tleh dajo v justičnih uradih tiste pravice, katere mu gredo po naravnem in postavnem pravu. Izvolil se je poseben odsek iz gg.: dr. Tonklija, Schneida in dr. Poklukarja, da načrta interpelacijo.

Državni zbor stoji zdaj pred dvema težavnima zakonoma, o novem hišnem in o grunt-nem davku. Tirolsko je imelo doslej ta res prijetni privilegij, da tam niso plačevali nobenega hišnega davka in tudi gruntni davek je tako nizek bil, da celo Tirolsko je komaj pol toliko gruntnega davka plačevalo, kakor Kranjsko. Po novih zakonih se ima davek povsod jednako naložiti, kar je gotovo popolnem opravičeno. Da Tirolcem ne more ljubo biti, isto breme davkov na se vzeti, pod katerim vse druge dežele zdihujejo, kdo jim hoče to zameriti. A pomisliti jim je vendar, da se tak čudni privilegij v nobeni državi ne da ohraniti. Olajšave se jim itak bodo dovolile, da ostanejo še zmirom na boljsem mimo drugih dežel.

Če Tirolci, katerih je najmanj, ne bodo glasovali za hišni davek, potem pade celi zakon, ker je levica proti njemu iz političnih

razlogov. Tirolci pa si bodo s tem slabo postlali, ker bi se potem moral poseben zakon narediti za Tirolsko, da se pritegne k hišnemu davku in v tem slučaju utegnejo Tirolci menj milosti najti, ko zdaj.

V gospodski zbornici je včeraj prvič, odkar je menda ta zbornica, podlegla Schmerlingova stranka proti vladnej desnici. Šlo je za peticije v zadevah gruntnega davka. Baron Tinti je mislil finančnemu ministru nezaupnico, če prav neposredno, izreči, a pri glasovanju je obveljal nasvet kneza Sapiéhe, da se peticije denejo z dnevnega reda, s 47 proti 43 glasom Schmerlingovcev. Stari Schmerling je ves osupnen okolo sebe pogledal, ko je slišal ta nepričakovani rezultat. Sicer s tem še nij odločena gotova večina desne, a mogoča je vselej, če le pridejo vsi udje te stranke. Manjkalo jih je kacic 40. Računa se pa, da imata v gospodski zbornici desnica in vladni centrum skupaj 98 glasov, ustavoverna stranka pa le 88, a ti so večinoma penzionisti in sploh na Dunaji stanujoči gospodje, tedaj lažje k sejam prihajajo, kakor gališki, češki itd. konservativni kavalirji, škofje itd., ki bivajo daleč od tod na svojih graščinah in opravilih.

Narod bo zmirom stal!

Gospod dr. vitez Schrey je v svojem govoru očital vladi, da zanemara podpirati nemško kulturo. Tako očitaje je samo na sebi krivično in neopravičeno. Vendar pa se je vlade načelstvo podvizalo, da je v oficijoznem svojem listu ponudilo tukajšnim Nemcem nekoliko sladke vode, ter ponosno povdarjalo nei-

zmerno potrebo nemščine za našo vojvodino. No, to je stvar, o kateri se da prepirati!

Da je prava nemška kultura element, s katerim se mora računati, je jasno. In če se nam očita, da smo tej kulturi sovražni, je to samo fraza, katera pa v društvih kot je konstitucionalno v Ljubljani nikdar brez vtisa ne ostane. Ako je nemštvo potrebno mej nami, tako se bode razširilo samo ob sebi in nepotrebno je, da naj bi ga tudi vlada sprejela pod svoje krilo!

In kar se mi naj bolj nespametno zdi, je to večno kričanje po vladnem varstvu. Vlada naj bi vedno in povsod podpirala nemštvo, ter mu kakor skrben vertnar vedno prilivala vodo mogočne svoje simpatije! Ali ravno v tem hrupu leži dokaz, da so ti gospodje, katerim je največji greh sedanje vlade „die Vernachlässigung der deutschen Culturinteressen“, sami prepričani, da mora nemštvo pri nas brez vladne podpore počasi zaginiti. In v istini, če se domislamo zadnje razsodbe najvišjega sodnika, če se domislamo, da Slovencu v lastnej domovini nij pravice, da bi na slovensko svojo vlogo terjati smel slovenski odlok, če se domislamo, kako skrbno se goji nemščina po naših gimnazijah, in kako je vse nemško po vseh uradih, in če se nasprotno domislamo, kako je slovenščina v kot potisnena povsod, in da nij nikjer in nikdar obsijana od protekcije in kako je posebno pri sodnijah, nad sodnijah in najvišjem sodnjem dvoru ne radi gledajo, nehote se moramo vprašati, kje bi uže bilo nemštvo, ako bi se v vojvodini kranjske ravnilo ž njim tako, kot se ravna z jezikom, ki se je v tej vojvodini govoril mnogo poprej, kot je pogledal prvi Nemec v njo!

Listek.

V soboto zvečer!

(Slika iz malomestnega življenja.)

Prišel sem v majheno mesto! Bilo je v soboto zvečer! Na mestnem trgu pohajajo mladi in stari ljudje. Tu vidiš ves mestni svet od prve glave do zadnjega pisača. Suh, majhen možiček z lestvico na rami in svetilnico v roki koraka ponosno po ne baš velikem mesteci ter prižiga mestne svetilnice. Borna razsvetljava pa je uže toliko svetila, da sem videl, kam da stopim.

Jaz pa, sedaj tujec neznan, pohajal sem sam in zapuščen po mestnih ulicah (ako jih sploh še smemo tako imenovati) in spomini so se zbudili v meni na tisti čas, ko sem še na mestnem gimnaziji hlače trgal! Koliko se je uže od tedaj spremenilo! Prevzetne mestne krasotice so odcvetele ter ostale samice, mlajši rod pa je stopil na njih mesto! In tudi jaz

sem tiste dni korakal na strani mestnih krasotic po mestnem trgu, a zdaj je vse za mano — vse za mano! — V teh spominih zibajoč se pridem nehote v gornji del mesta, katerega smo svoje dni imenovali „Betlehem“ ali „eisenpon“. Bajta za bajto, vse enake velikosti, kakor vagoni pri železničnem vlaku! Kako smo tam razgrajali dečki, ko so me oče pripeljali prvič v mesto ter me izročili starej Urši v varstvo. O sladki spomini otročjih let! Tudi denes, kakor za časa mojih dnij, zbirale so se tam in regljale — pa nikar ne mislite, da žabe — ampak stare Betlehemske device. Kako pridno zopet obirajo denes Betlehemske osobenke mestne novice. Tu zveš vse skrivnosti, ki se v mestu zgodé, in akopram se Betlehemske device nijso nikdar učile matematike, vendar znajo boljši potencovati kot najspretnejši matematik.

Iz teh premišljevanj pa me zdrami godba, ki se je slišala od mestnega trga sem. Tja me nesó noge, zakaj naj bi si tujec ne pri-

voščil nekaj zabave? Tam pred starodavnim rotovžem so stali mestni godci — uniformirani; vsak je prišel iz jednega konca mesteca

„Wer kennt die völker, zählt die nammen,
Die gastlich hier zusammenkamen?“

ter postavili se pred obličje rotovža, obdala pa jih je nadepolna mestna mladina.

Ko se je po kratkem oddihljaji zopet pričela godba, takrat se je drvilo mlado in staro po trgu. In tudi jaz sem sledil tem šetalcem in šetalkam — a pardon, reči sem hotel le šetalkam, vsaj ženski spol me je zmirom nekoliko bolj zanimal. — Nategnil sem svoja ušesa (gospice oprostite, da sem se vedel tako negalantno), a slišal sem mnogo, mnogo preveč! O Bože mili, tedaj tu kramlja krasni spol še vedno in vedno v nemščini, ako sploh moremo to imenovati še — nemški jezik! Ali je tedaj vendar istina, da je nežni spol na Slovenskem še večinoma korumpiran?

Naj bo dovolj! Slediva, dragi prijatelj, onima okrogloličnima gospodičnima, ki pred

Mislamo si, da bi najvišji sodni dvor nekega jutra dekretiral, da se morajo pri vseh sodnijah te vojvodine vse vloge reševati samo v slovenskem jeziku! Ali pa, da bi gospod minister nauka ukazal, da morajo postati vse gimnazije slovenske! Ali recimo, da bi dežele predsednik od svojih svetovalcev komisarjev, grofov in baronov terjal, da morajo naučiti se slovenskega jezika! To vse so stvari, ki še tako grozne niso, in kdor bode čez petdeset let predsednik v tej kronovini, moral bode morda na kaj takega misliti!

Toliko pa je gotovo, da bode potem nemštvu odbila zadnja ura in kakor mrzla sapa bode potegnilo čez vse tiste nemške rastline, ki sedaj poganjajo samo pod solncem vladnih uradov!

No pa mi ne kričimo, da naj vlada zatira nemštvo mej nami, mi ne želimo, da bi se z nemškim jezikom ravnalo na ta način, ko se ravna s slovenščino, mi ne zahtevamo, da bi se nemškim strankam usiljevali na nemške vloge slovenski odloki, kakor se sedaj na slovenske prošnje usiljujejo slovenskim strankam nemški odloki, mi samo v imenu pravice in v imenu tistega načela, katero je milostivega nam cara k izreku naklonilo, da hoče mir mej svojimi narodi, prosimo, da naj se razvitju slovenskega jezika od uradov ne napravljajo zapreke, in da naj se ne prepoveduje vsaka slovenska črka. Naj bodo uradi nevtralni in videli bomo, da je pri nas slovenščina zmogljiva konkurirati z nemščino. Zahteva nevtralnosti pa je gotovo kolikor mogoče konservativna!

Razvitek slovenščine se sedaj več zabraniti ne more in naš jezik je uže gotovo tako popolen, da se ne da potisniti k deklam in postrežnicam v kuhinje in veže. Če bi slovensko gibanje neopravičeno bilo, tako bi se bilo takoj zatrl v svojem pričetku, ker vsaka slaba stvar razpade sama ob sebi!

Zatorej nas je tudi po dobrem premisliku kmalu prešel strah, kateri nas je v prvem trenutku preobdal, ko smo brali najvišjega sodnika razsodbo in njegove razloge. Jedna sama sodnijska razsodba pač nij v stanu zapreti pot napredka celega naroda!

Čudno pa je vendar, da se pri nas ustavni zakoni tako težko in tako neradi v življenje vpeljavajo! Uže 21. decembra 1867 je bilo zakonito izrečeno, da ima slovenski jezik svoje pravice v javnem življenju, v uradih in v šolah! Ali še denes se ta ustavni zakon ignorira, in še denes se na sodnijskem poti dekretirati sme, da so slovenski odloki pri sodnijah prepove-

dani! Živ dokaz, da je važna omenjena postava od 21. decembra 1867 samo na papirji in da je skrajni čas, da izda visoko ministerstvo k članu 19. omenjenega zakona izvršilni zakon, s katerim bi se uredila raba jezikov pri uradih. Dokler ne bode takega izvršilnega zakona, ne bode tudi miru, ker materini jezik je človeku najdražje, najljubše in najvišje! Gotovo pa tudi dražje, kot vsa nemška kultura, katera nema namena, požirati drugih rodov! Ali videti je, da se v naši kronovini tej kulturi hoče podlagati tak namen, in zatorej je dobro, če smo vsak trenutek na straži, in če držimo enomer roko na orožji.

Ker bi pa bil v našem boji omenjeni izvrševalni zakon novo orožje, tako je treba napeti vse moči, da se tak zakon izda, in da smo deležni dobrot, katere nam zagatovlja — ustava! — Dr. Ivan Tavčar.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. marca.

Vtorek sta imeli obe zbornici **državnega zbora** sejo. V gospodski zbornici je poročal baron Tinti o peticijah zoper novi zemljiški davek. To poročilo je sestavljeno prav po „ustavoverske“ šegi in navadi; poročilo govori o „silnej razburjenosti, nezaupanju, vladnem protežiranju nekaterih posamnih dežel,“ tako da čuti namreč zdaj nemški kmet. Zoper to poročilo je govoril poleg kneza Sapiehe tudi kranjski ustavoverec Apfaltrern. Ta je dve uri govoril. Odbijal je vsa očitanja svojih pristašev ustavovernih vodij zoper osrednjo zemljiško komisijo ter je ostro grajal agitacijo svojih somišljenikov ustavovernih zoper sklepe osrednje komisije, katere delo so ustavoverci grajali, še predno je bilo dovršeno. Ali pri glasovanju o predlogih barona Tintija je uže pozabil na vse, kar je prej govoril ter je glasoval z ustavoverci zoper vladno in tako tudi kolikor toliko zoper osrednjo komisijo, katere ud je bil tudi on sam. Se ve, da tudi Apfaltrernov glas nij pomagal, da ne bi ustavoverna stranka podlegla. Avtonomistiška združena z vladno stranko je zmagala z večino 5 glasov. — Ta zmaga nad ustavoverci je dunajske liste silno osupnila. Zdaj ne vedo prav, kaj! „Deutsche Ztg.“ pravi, da je baron Apfaltrern uzrok, da je ustavoverna stranka podlegla; ko bi ta baron ne bil s svojim „neskončno dolгим govorom“ ustavovernih „pairov“ podil iz zbornice, ne bi se bilo to dogodilo, kar pa trone tega nemškega lista tako vznemiruje. „Zdaj vidimo, pravi navedeni list, da ustavoverna stranka ne more brezpogojno računati na večino v gospodski zbornici in majo se zadnji steber, ki je še podpiral ustavo in državno celokupnost.“ Neizmerno elegično! —

V zbornici poslancev se je vršila glavna debata o vladnej predlogi gledé spremembe

hišnega davka. Govorili so zoper predlogo Wildauer, Auspitz, Heilsberg, grof Terlago, Bertolini, Keil. Dr. Vošnjak je ob 1/2 3. popoldne predlagal konec seje. To je porabil dr. Herbst zopet za nov škandal, napadal je predsednika in večino, da nič ne dela itd. Coronini ga je temeljito zavrnil. Prihodnja seja je jutri, petek.

Davkovski odsek državnega zbora je 9. t. m. z 18 glasovi zoper 14 glasov zavrgel predlog Schauptov glede znižanja tarifov v dolenjej in zgorenjej Avstriji in v Štajerskeji. Vladni zastopnik Mayr je naglasil vladino stališče, ki hoče uvesti splošne olajšave in prihodnje dobe.

Vnanje države.

O posredovanji evropskih poslanikov pri **Turčiji** ne čuje se nič dobrega. Turčija ne more sleči svoje navade; kar denes obljubi, jutri prekliče, cela Evropa se pa pusti za nos voditi. Evropski poslaniki v Carigradu pa so se vsaj preverili zdaj, da se grško-turško vprašanje ne dá rešiti mirno tudi potem ne, ako bi turški sultan dal Grkom prav ugodnih koncesij. —

Nasprotno pa poroča najnovejši telegram 9. t. m.: Prva seja gledé grškega vprašanja je na poslanike storila dober vtis. Odkritosrčno vedenje turških zastopnikov kaže, da ne nameravajo stvari zavlačevati. V denašnji seji pride jedro vprašanja v razpravo.

Na **Irskem** je vlada dala zapreti glavnega osnovevalca irske kmetske zveze Boytona in še dva druga odlična Irca. Zoper ta čin je Boyton protestoval v imeni ameriške republike. Dne 9. t. m. pa je bilo še 15 Ircev v uječo vrženih.

Francoski časopis „France“ zagovarja misel, da bode Nemčija v bodočnosti Francozom prodala Elsas-Lotrinsko. „Denes trdijo sicer Nemci, da je to nemogoče. Nij čuda! Njih vojna slava je še mlada in lavorike so še zelene. A čakajmo, da se lavorika osuši in list za listom odpade, da beda, posledica neumnega oboroževanja, napolne vse podložnike cesarja Wilhelma z vročo željo, končati ta neznosni oboroženi mir, ki jih udušuje in tlačí. Mi smo pripravljeni na potrpljenje. A reči ne smete (Nemci), da je naše upanje insulta, naše zaupanje „casus belli“, naše vsakdanje delo klic na boj! To nam očitati nemate pravice, ker delamo samo na to, da prišče-dimo odkupnino. Odkupnina pa bode pri nas ta, da bode pri nas vse cvetelo, pri vas pa bo samo siromak.“

Nemški „rajsttag“ se posvetuje zdaj o tem, da bi se sklical vsako drugo leto in tačas izdelal budget za vsaki dve leti. Skoraj vse stranke so zoper to predlogo, ki bode težko sprejeta.

Poroča se, da so boerci in Angleži v **južnej** Afriki sklenili osemdnevno premirje. Mej tem se bodo vršila mirovna dogovarjanja. Boerci zahtevajo popolno neodvisnost, to pa jim Angleži baje nehečejo dati. Zato mirovna dogovarjanja ne bodo imela dobrega uspeha ter je angleški general Wood naznanil boer-

nama šetata ter se nekako skrivnostno pogovarjata. Poslušajva vendar, kje tiči vsa skrivnost pogovora! „Weiss, der Janko ist nach Laibach zum waffenstillstand gegangen, sonst bär' er auch heut' mit die bürger ausgerückt und hatt' auch gut g'schiessen“. Pretresel sem se, slabo mi je prihajalo, v glavi se mi začelo vrteti, hajd v bližno kavarno!

Preveliko nalogo sem si naložil; moja radovednost me je dovolj kaznovala!

Marker pa je slutil, da sem tujec, zato mi pove na vprašanje, da so imeli denes veliko parado, kjer je meščanska garda streljala. Zdaj mi je bilo pač vse jasno! Meščanje so denes streljali, a Jankota je manjkalo, (menda ljubčka ene mojih gospic), ker je še v Ljubljano k vojaškim vajam (= waffenstillstand).

Oddahnil sem se, soda mi je dobila storila; zopet jo mahnem na trg. Glej no, glej! tam razpravljata dve gospici geografijo! Šmen-

taj no, to so pa menda „nobel frajle“. Prišli sta v svojej znanstvenej razpravi celo v Egipt in „Egypten ist die hauptstadt von Konstantinopel“, pravi ena gospic! No vidiš, prijatelj, vendar nijsem zastoj tako hitro zapustil kavarne, vendar sem se nekaj novega naučil!

Iz Egipta — ali da prav in pošteno govorimo — iz dežele Konstantinopel nij daleč po morji v Trst. In ti gospici sta bili tudi mojega mnjenja. Preskočili sta morje ter bili na enkrat v Trstu. Jedna teh gospic, ki je hotela proti svojej družici tudi svojo učenost pokazati, obrne se proti drugej, rekoč: „Ich hab' heut' auch etwas neues g'lesen, weissst', in Triest ist ein grosser vulkan ausgebrochen“. Kaj vraga? Tristo kosmatih medvedov? v Trstu vulkan, no, ta je lepa, — to je lepa nevarnost! Ej, prijatelj, ne boj se! V Trstu bil je le velik orkan, kakor so tedaj poročali časniki; vulkan pa orkan imata le enaki kon-

čnici! Dobro pa veš, kaj nam je večkrat rekel stari profesor, kadar mu je kaka beseda zmanjkala: „Errare humanum est“.

Mene se je pa lotil smeh, nekoliko preglasno sem mislil, ko so mi ušle besede: „deutsche gründlichkeit“. Nekateri šetanci so me nekako sumljivo pogledavali. Jaz pa sem dovolj navžil ta večer, zato sem si poiskal svoje prenočišče. Drugi dan pa, prebivši se, me nijso boleli lasje, ampak želodec, ker sem se preveč smejal.

Ti, dragi prijatelj, pa mi boš sedaj pač verjel, da malomestno življenje nij tako suhoparno in prazno, kakor si zmirom mislil. Prepričan pa boš, da se je tvoj prijatelj na tem potovanji mnogo koristnega in novega naučil, kar preje niti vedel nij; to pa je glavna stvar! Sošebno v geografiji je velikansko napredoval! Zdravstvuj do prihodnjū.

Ves tvoj Gorjanec.

skemu poveljniku, da bode takoj po minolem premirji napadel Laingsnek. „Times“ se veselili, da ima general Roberts dosti vojakov, s katerimi bode podpiral mirovna dogovarjanja.

Dopisi.

Izpod Višnjegore 7. marca. [Izv. dop.] (Banket Kalteneggerjev in beneficijata Višenjski.) Župan Višenjski znani Vovk je koledoval 2. marca t. l. po mestu pri nekaterih možeh, da bi zbral nekako deputacijo. Pravil je, da bi ta imela iti k mil. knezoškofu v Ljubljano izprosit Višnjanom beneficijata. V ta namen je prišel tudi k trgovcu Štepicu po domače Puhu, ter ga nagovarjal pozno v noč, naj se tudi ta pridruži tej deputaciji. Rekel je, da gre prositi za g. beneficijata, ter pravil celo, da je uže telegrafiral, ali je g. knezoškof doma itd. Puh pa, čeravno preprost kmetski mož, je bistro vendar nekako sumil to družbo, posebno ko so bili pri tej sami kruhoborski tuji nemčurji: Vovk, neki Reschni, Škrbinec in Heger višja profesorja višenjska. Župan se je prav prilizajenega hlinil, kar je pri njem uže v navadi, ter mej drugim rekel: „Vedi, da sem jaz jedini prijatelj tvoj, zato te vzamem soboj.“ Misleč, da je dobro opravil svoj posel, je župan odšel pozno v noč s prav originalno mrkvico domov. Uže si jedni iz te družbe izposojujejo kosmate suknje, a drugi skrbé za voznike, da popoldne skupno odrinejo v belo Ljubljano. Ali čujte kaj se zgodi! —

Neki mestjan je vedel namen in vso skrivnost deputacije. Ker ima ta par konjičev, bil bi rad on peljal par teh „gospodov“, ter tako zaslužil kak „finfar“. Ker se je pa vse to naklonilo le drugim, bil je ta jezen, zato hiti k odbornikom Štepicu in Erženu, ter jima začne pripovedovati: Denes bodo napravili nemčurji ljubljanski necemu Kalteneggerju banket ali veselico. Te se hoče tudi Rojšček s svojimi udeležiti. Da bi pa ti lahko dajali „nobel“, misli Vovk vse, kar se bode na tem potovanju potrosilo, uračuniti mestu. To potovanje pa ne bode v namen, da bi Višnjegori izprosili beneficijata, ampak, da bi se veselili po Ljubljani. —

Strme so vse to poslušali ljudje. Štepic z Erženom pa hiti naravnost k županu, odpove mu potovanje z njegovo družino, ter celo prepoveduje prositi za beneficijata s tako deputacijo pa na mestne stroške. Nehče se tudi udeležiti take deputacije, dokler se k tej ne vzamejo pametni možje.

Možje višenjski, ali še sedaj ne čutite, kako vas neusmiljeno za nos vodijo?

Z Dunaja 7. marca. [Izv. dop.] (Pot Slovanov v Rim.) Ko je lanskega leta papež Leon XIII. sveta slovanska brata Cirila in Metoda v svoji okrožnici proslavil, donela je od celega slovanskega sveta slava nasledniku Petrovemu. Slovanski škofje zahvaljevali so se sv. očetu v iskrenih pismih za veliko odlikovanje slovanskih apostolov. Papež je odgovarjal na ta pisma toliko iskrenimi besedami, da je blagohotnost rimskega prestola za Slavjane in njih bodočnost očitna.

Letos pa se pripravlja velika slavjanska deputacija obstoječa iz vseh slavjanskih plemen v Rim, da se še osobno zahvali sv. očetu za skazano naklonjenost. V tej zadevi prinaša češki časopis v svojem ravnokar izišlem 5. sešitu iz peresa slavnega češkega cerkvenega dignitarja prošta višegradskega g. Václava Štulca članek, iz katerega vam pošljem v prevodu sledeče stavke — radi njih velike važnosti:

„Znano je, da so od različnih strani došli in še dohajajo glasi hvale za sv. naših apostolov skazano oslavo, za dokaz velike očetovske ljubavi proizjavljene Slovanom. Na različnih straneh čuli so se naravnost glasi, ki izživljajo katoliške Slovane, naj bi osobno in skupno donesli in složili svojo vročo hvalo apostolskemu namestniku in dediču sv. Petra. Dobro misel se je prijela, odkrita beseda našla je oglaš na jugu in severu, na Češkem, Moravskem in na Slovaškem začelo se je govoriti o potovanju hvaležnih katoliških Slovanov, ki se pripravljajo v Rim. A kaj poreče sv. oče Leon XIII. takim prizadevanjem in nameram? Imamo uže jasno in odkrito odpoved, proneseno odličnim sposobom in sicer o priliki, ki je sama na sebi visoko slavna. Slušajmo! Dne 20. febr. slavljen je bil v cerkvi letni spomin izvolitve sv. očeta. Tega pomenljivega dne donesli so rimski kardinali sv. očetu voščila. Sv. oče izpregovoril je po svojem običaji o svojih bolestitih in nadah, o težkih bojih in proganjanih, s katerimi zasledujejo katoliško cerkev, kakor tudi o sredstvih, s katerimi se je treba braniti proti tolikerim protivnikom in vragom... Skupne molitve vsega kristjanstva so gotovi ščit in zmagonosno orožje v takovem boji.

Pri tej pritiki izjavil je sv. oče, da bode še tega leta oglašen jubilej pokore... A Leon XIII. spominjajoč na sedanje potrebe kristjanstva, o letnem spominu svojega povišanja nij pozabil Slovanov.

Zgodilo se je pa to na tak način, da je dopisnik francoskega dopisnika „Monde“ o znamenitej tej zadevi poslal poseben telegram svojemu listu. Telegram glasi sledeče:

Papež je oznanil kardinalom, da se po izvestih, ki jih je prejel eminenca kardinal Ledochovski, katoliški Slovani pripravljajo na pot do Rima. Sv. oče želi, da bi ti potniki prišli v Rim julija meseca na slavnost sv. Cirila in Metoda (dne 5. julija.) Pridejal je tudi, da bode na čast sv. apostolom Slovanstva v basiliki sv. Klementa, kjer počivajo pepel in kosti sv. Cirila, postaviti dal altar. Basiliko sv. Klementa izvolil je sv. oče tudi za to, kar so sv. apostoli Slovanov v Rim prinesli telo sv. papeža, ki je bilo najdeno na poluotoku Krimu.“

Tako poroča „Monde.“

Izvrstni poljski dnevnik „Kurier Poznański“ prinesel je tudi imenovano novico ter izraža radosti, ki vzbuja v vsacem vernem srci ta novica.

„Tako je torej — tako dostavlja poljski list — misel potovanja v Rim našla posebno priznanje pri Nj. eminenci kardinalu primasu in pri sv. očetu... Bog daj, da bi želja našla na daleko in široko zaželeni odziv mej katoliškimi Slovani! Da bi na grobu apostolskih knezov in na grobu jednega sv. bratov Slovanstva sešli se v bratskejši slogi deca Leha iznad Gopta, Visle in Varne ter se zjedini s potomci Čeha od Veltave, — Rusini nad Dnestrom, s Hrvati iz pobjerežja Save! Bog daj, da bi nad temi vsemi namestnik Kristosov razprostrl roki dajoč jim blagoslov za blagor boljše bodočnosti Slovanstva! Kako tolažilno in bogumilo bode to združenje sinov jedne vere in jednega slova! Kako sladko bode skupno pokleknoti na mesto, kjer je vidni namestnik našega spasitelja očem našim blagoslovil apostole! Koliko svetega razkošja bode vsacemu vernemu, gojencem sv. naših apostolov oživilo duše o prilikah, ki je nam pripravljajo ljubav sv. očeta. Mi smo gotovi, da

bodo iz bogatega srca Leona XIII. izlivali se studenci blagoslova, ki bodo blažili celo življenje. Bi-li bilo možno čestilcem a sinom sv. Cirila in Metoda ne udeležiti se takovega potovanja? —

In pražki „Čeh“ pristavlja:

Bi-li bilo možno, da bi se na Češkem, na Moravskem in na milem Slovaškem ne razumelo tako veliko dobo v našem življenju? — Nikoli! Znamo dobro, s čim da smo zavezani bratoma v Solunu. Vidimo jasno, da iz božje volje velikim činom namestnika Kristova novo zarjo katoliškemu svetu blišče zvezde naše. Kdor torej more, pripravljaj se na letošnje potovanje v Rim, da sveti oče vidi lastnimi očmi, da Čehi, Moravani, Slovaci nijso poslednji sinovi v rodbini sv. matere cerkve. Čim vernejšimi sini te matere bodemo, tembolj bode izdal blagoslov, ki ga prinesemo od grobov knezov in očetov apostolskih za sedanjih zlih in odločnih dnij sebi in svojim potomcem! In zato delajmo priprave na veliko in pametno pot do Rima k prvostolu sv. Petra, h grobu sv. Cirila, k nogam a srcu papeža, kateremu je dano pripravljati pota Gospoda v Slovanstvu!“

Če bode v velikej deputaciji slovanske, ki ima izreči osobno in skupno sv. očeta gorko zahvalo za njega ljubav do Slovanstva, zastopanih toliko slovanskih plemen, bi-li mogli o tej priliki izostati Slovenci?

Vsak odgovarja, da gotovo ne! Vsaj smo se mi Slovenci mej drugimi slovanskimi narodnostmi gotovo najbolj veselili velicega čina Leva XIII.

Dokaz so nam to obile slavnosti na Slovaškem in prva slovanskih vseučilišnikov na Dunaji, pri katerih so dunajske „Slovenije“ udje imeli najlepši najuspešnejši delež.

Tisočletnica staroslovenskega jezika v cerkvenih obredih je slaven dogodek v Slovanstvu, s katerim se ne more ponajati niti eden sedaj živečih narodov!

Pripravlja se pa tudi še drugi dogodek, ki, ako je izvršen, bode z veseljem pretresel vsa slovanska srca. Kajti gotovo nij brez pomena, da sta dva ruska princa, sina ruskega carja, tako slavnim načinom bila sprejeta od Leva XIII.

Da bi se le tudi izpolnile želje marsikoga slovanskega svečenika, velikanskega broja slovanskih rodoljubov, namreč želja, da bi staroslovenski obredni jezik stopil na mesto sedanjega latinskega tam, kjer se slednji mej Slovani rabi še sedaj.

Na vsem Slovenskem bilo bi to lahko možno, zato ker večina slovenske duhovščine nij ozkosrčna, rodoljubna pa tako, kakor menda nikjer mej Slovani! Radoslav P—l.

Domače stvari.

— (Tabakira Valentina Vodnika.) Vsi omikani narodi spravljajo spomine svojih duševnih buditeljev. Slovenski pesnik Valentin Vodnik je imel jako lepo srebrno tabakiro, kinčano z vrezanim genijem, katere je bil posebno vesel. Po njegovej smrti jo je dobil brat Andrej Vodnik, posestnik v Zgorenjej Šiški in gostilničar pri kamenitnej mizi. Andrej Vodnik jo je izročil svojemu sinu Anton Vodniku, kateri zadnji je zapustil svoji ženi Urši Vodnik. Ko je pred kakimi osmimi leti ta umrla, zapustila je tabakiro svojemu bratu Lovro Vrbiču, po domače Figarju posestniku na Borovnici. Lovro Vrbič je tabakiro novembra meseca 1880 daroval, da se hrani za večni spomin slovenskemu narodu in oddal jo c. kr. okraj-

nemu sodniku vrhniškemu dr. Pajerju, da jo izroči kranjskemu muzeju, kjer se hrani.

— (Kranjsko ribiško društvo) ima zdaj 103 člane ter je uže pričelo svoje delovanje.

— (Vožnja pošta mej Ljubljano in Novim mestom) odpelje se zdaj iz Ljubljane ob osmih zjutraj ter dospe v Novo mesto ob petih zvečer. Iz Novega mesta se odpelje ob petih zjutraj in pride v Ljubljano ob poludveh popoldne. Štirji potniki morejo se voziti naenkrat ter se sprejemljejo na tukajšnji pošti.

— (Popravek.) Udmatski župan gosp. Bavdek prosi, da bi se notica v našem listu o zadnji porotni obravnavi tako popravila, da on nij šel sam po žandarje, nego je pisal ponje in tudi nij šel kazat, kje da sta bila tatova skrita.

Zahvala.

Slavnej hranilnici kranjske izreka podpisani odbor najtoplejšo zahvalo za blagodušno naklonjeno podporo 50 gld.

V Ljubljani, dne 5. marca 1881.

Odbor „Glasbene Matice“.

Javna zahvala.

Slavna hranilnica kranjska je v svojem obnem zboru volila „Narodne šole“ za tekoče leto 150 gld. podpore. Za ta uže sprejeti dar izreka najiskrenejšo zahvalo

odbor „Narodne šole“.

V Ljubljani, dne 6. marca 1881.

Le dobra stvar se hitro prikupi.

Komaj je tri leta, kar sem prišel iz Novega Jorka v London, da angleško deželo seznanim z mojim novim izdelkom. Začel sem z malim ter odprl početkom le majhno delavnico in pisarno. Pošiljal sem moj izdelek v malih zabojih na ogled in poskušajo po Angleškem, Irskem in Škotskem. Moj ekstrakt bil je povsodi z veseljem sprejet in uže v prvem letu se je naročilo pri meni 200.000 flašic. Mnogi so se naročili še le potem, ko so dobili mojega izdelka uže sami poskusili. Drug ga je priporočal drugemu in tako je moja obrtnija dobro napredovala.

Od začetka, prej da sem ljudi se svojim izdelkom seznanil, imel sem več stroškov s pošiljanjem, ko dobička. Zanesel sem se pa na to, da se mi bo to pozneje ceniti vedelo. V tem se nijsem motil. Dobil sem toliko priznanja in naročil, da sem svojo delavnico kmalu razširil moral. V drugem letu se je naročilo pri meni na stotine in tisoče, da jih uže nijsem vedel kam devati. Jednoglasi bila je hvala mojega „shaker-ekstrakta“. Tako se namreč imenuje moj izdelek in je izvrstno zdravilo za bolezni na jetrah in v želodcu. Najprej se je razširilo to zdravilo po Angleškem. Po dolgih študijah in preiskavah sem se namreč prepričal, da največ bolezni prihaja dandanašnji iz želodca in iz jeter. Iznašel sem zoper te bolezni zdravilo „shaker-ekstrakt“, in ko sem se v Ameriki prepričal, da je mnogim pomagalo, sklenil sem, prinesiti ga tudi v Evropo. Pa nijsem prišel v Evropo kot klativitez, kajti vodil sem tam veliko kupčijo in imel sem več ko zadosti za življenje. Moja kupčija se je v tretjem letu še bolj razširila; samo na Angleškem sem prodal 900.000 flaš, v treh letih skupaj tedaj 1.700.000 flaš, in to je gotovo mnogo za začetek v tako kratkem času. Slaba stvar bi se ne bila tako prodajala. Na Angleškem so brž spoznali, kako dobro zdravilo je „shaker-ekstrakt“ zoper slab želodec in bolezni na jetrah, in da je res mnogim pomagal, se vidi uže iz tega, ker se ga je toliko kupilo. Tolika spričevala od vseh krajev dale so mi pogum, da sem svojo knpčijo uže razširil na druge dežele.

Želodec se kmalu pokvari, ta bolezen pride kakor tat v noči, zdravilo za to pa je „shaker-ekstrakt“.

Če je želodec pokvarjen, boli človeka v prsih in na straneh, včasih tudi v križi; človek je zaspan in slabe volje, usta imajo čuden duh, na zobeh je polno sline neprijetnega vduha. Človeku se ne ljubi jesti in na želodec leži nekaj kakor kamen. Oči so udrti; roke in noge so mrzle in mokre, kar pride od mrzlega potu. Bolnik je vedno zaspan, in če prav spi, mu vendar nič nij bolje; čez nekaj časa postane siten, razdražljiv in temen, v sru mu je, kakor bi se nečesa bal. Glava je omotična, posebno kadar človek vstane; čeva postanejo trda, koža pa suha in gorka. Kri je teška in se nerada po žilah vali; belina v očesu postane rumena. Bolnik pogosto živež izbljuje in občuti pri tem kislinast ali pa sladkast okus. Včasih tudi sree tolče, da bolnik dostiktat misli, da je na sru bolan. Oči slabo vidi jo, kakor skoz meglo, človek postane klavarn in slab. Kmalu se prikaže tudi kašelj, početkom suh, pozneje pa z zelenkastim izmetkom. Te prikazni ne pridejo vse na jedenkrat, ampak zapored; pa dostikrat jih je več na enkrat opazovati.

Lastnik A. J. WHITE v Frankobrodu na M.

Zaloge imajo na Dunaji: Stara c. kr. vojna lekarna, I., na Stefanovem trgu, Fr. Plebanja, lekarja;

V. Twerdy, lekar „pri zlatem jelenu“, Kohlmarkt I.; C. Haubner, lekar „pri angelju“, L. am Hof; A. Egger, lekar „pri rudečem raku“, L. Hoher Markt; B. Bibus, lekar „pri labudu“, L. Schottenring; Ph. Neustein, lekar „pri sv. Leopoldu“, L. Plankengasse 6; J. Weiss, lekar „pri zamorcu“, I. Tuchlauben 27; dr. Ehrmann, lekar „pri sv. Brigiti“, II. Brigittaplatz; M. Sobel, lekar „pri medvedu“, II. Taborstrasse; dr. Aleks. Rosenberg, lekar „pri sv. Trojici“, III. Radetzkyplatz; lekarna am Rennweg, III. Ant. Mayerja; dr. J. Lamatsch, lekar, IV., Wied. Hauptstrasse 16; M. Zavaros, lekar „pri križu“, VII., Mariahferstrasse 72; Jul. Herabuy, lekar „pri usmljenju“, VII., Kaiserstrasse 90; Ludvik Lip, lekar „pri zlatem slonu“, VII., Stifgasse; C. Firbas, lekar „pri sv. Ani“, IX., Währingstrasse; dr. Schlosser, lekar, IV., Wieden, Hauptstrasse 60; M. Schneid, V., Wimmergasse 33; C. Ploy, lekar, IX., Porcellangasse 5; G. & R. Fritz, drogist, I., Bräunerstrasse 5; lekarna udove Seewald, VII., Mariahferstrasse 106. — **Po raznih deželah:** V Zagrebu: M. L. Finsch, lekar; v Osterlici: A. Prikril; v Badenu: G. Schwarz; v Brnu: F. Edér; v Boenu: H. Spreiter; v Brüxu: Ferd. Fleck, drogist; v Brodu (Galicija): E. Liska; v D. Földvaru: Jos. Pl. Pap; v Gmundenu: A. Raymann; v Iglavi: V. Inderka; v Inomostu: Fr. Winkler; v Kančugi (Galicija): R. Heger; v Karloven: J. Findeis, lekar, J. Birš; v Caloven: P. Birnbacher; v Krakovem: Jos. Trauczynski; v Kremsu: S. E. Klewein; v Kutnihori: Pr. Slavik; v Ljubljani: Jul. pl. Trnkoczy; v Lvovu: Peter Mikolaš, Sigm. Rucker in K. Križanovski; v Lincu: A. Hofstätterja dediči in A. Rupert; v Meranu: A. Pan; v Milovki (Galicija): M. Quirini; v Miskolezu: dr. M. Herz; v Novemtičinu: Jul. Neuser; v Pančovi: W. H. Graff; v Plznu: E. Kalser; v Pragi: Jos. Fürst na Porišči; v Prerovi: Ig. Psota, lekar „pri zlatem orlu“; v Presburgu: Fr. Henrici, lekar pri sv. Trojici, in Feliks Pistory, lekar „pri rudečem raku“; v Presnicah: A. Griessl; v Reichenbergu: Jos. pl. Ehrlich; v Saazu: V. Kraus, drogist; v Sangerbergu: J. Ziegler; v Solnogradu: dr. pl. Sedlitzky, c. kr. dvorni lekar; v Šemnicu: Fr. Sztankay; v Sternbergu (Morava): A. Ferkl; v Opavi: A. Plahky; v Temešvaru: C. M. Johner, lekar, mesto, Hunyadigasse, in Stefan Tarczay, lekar „pri Mariji pomagaj“; v Ogerskem Hradišu: J. Stancel; v Vinkoveih: L. pl. Alemann; v Varaždinu: G. Hochsinger, lekar; v Welsu: K. Richter; v Dunajskem Novem mestu: Fr. Kolčarš, lekar; v Karlsbadu: G. Findeis, lekar; v Belen (Galicija): J. Gross, lekar; v Zydaczowu: M. Bardasz; v Grünburgu (Zgor. Avstr.): J. Müller, lekar; v Leitmericu: R. Labler, lekar „pri kroni“; v Liesingu: A. Huss; v Scegedinu: A. Kovacz; v Beljaku: Rumpfovi dediči; v Celji: A. Kupferschmidt; v Deutschbrodu: W. Kabelaš; v Osjeku: J. Gobetzky; v Gradei: Fr. Ks. Gschihay; v Gr. Beeskerek: L. Menecer; v Gyongyösu: F. Mersitz; v Hermannstadtu: A. Teutsch; v H. M. Vasarhely: J. Riss; v Leva (Levenz): E. Bolemann; v M. Bukwitzu: C. Blodig; v Mähr. Weisskirchenu: J. Krieglstein; v Nussdorfu pri Dunaji: Kol. Bolfy; v Nyiregyhaza: E. Korangi; v St. Pöltnu: O. Hassak; v Windischgarstenu: Em. Keller; v Znaimu: E. Scherko. (109—3)

Listnica opravišiva. G. M. M., Uralsk. Za 11 rubljev dobili 13 gld 20 kr. Naročnino imate plačano zdaj do 18. septembra 1881.

Tuji.

9. marca:

Pri **Slonu:** Lauer iz Celovca. — Lengyel iz Kaniže. — Lamm iz Presburga. — Stör iz Celja. — Baša iz Trnovega. — Lacken, Schubert z Dunaja. Pri **Malič:** Böhm iz Novega mesta. — Mossburger, Quapill, Schmidt z Dunaja. — Macerata iz Trsta. — Sazinger iz Linca. — Treymann, Angress iz Berlina. — Deml iz Čubara. Pri **avstrijskem cesarji:** Uršič iz Gorenjskega. — Oblak iz Novega mesta. — Florjančič iz Škofje Loke.

Dunajska borza 10. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	76	—	—
Zlata renta . . .	90	—	—
1860 drž. posojilo . . .	129	75	—
Akcije narodne banke . . .	814	—	—
Kreditne akcije . . .	288	90	—
London . . .	117	35	—
Srebro . . .	—	—	—
Napol. . .	9	28	—
C. kr. cekini . . .	5	53	—
Državne marke . . .	57	15	—

Dražba premičnega blaga.

Podpisani naznanja, da se bode po ranjem gospodu Antonu Mlakarji, kanoniku v Novem mestu, zapuščeno premično blago: pohišna priprava, oblačila, preobleka in razna prtenina, vinski sodi, vinski tésk (preša), kuhinjsko orodje, homeopatične knjige, homeopatična zdravila ter druga premičnina

dne 14. marca 1881

od 9. ure zjutraj naprej, oziroma tudi dan potem v Novem mestu po prostovoljnem dražbi prodajalo.

Dr. Albin Poznik,

c. kr. notar sodnijski komisar.

(112—3)

Zahvala.

Za toliko preblogo sočutje in za obilno udeležbo pri pogrebu nepozabljivega nam

Božidara Tomana,

izrekamo vsem čestitim udeležnikom, posebno velečestitim gg. načelnikom in uradnikom slavnega deželnega odbora, gg. pevcem ter vsem blagim darilcem vencev najprisernejšo zahvalo.

V Ljubljani, 9. marca 1881.

(130)

Žalujoči ostali.

Tovariš

s čisto vlogo 3000 gld. išče se za nadaljevanje v Ljubljani postojčega obrtniškega podvzetja. Natančneje pove F. Müllerjev „Anoncen-Bureau“ v Ljubljani.

(127—1)

Usnjarskega učenca

15 let starega, krepkega, takoj sprejme

Matevž Završnik,

(128—1)

usnar v Cerknici.

Mlade prašiče,

od 5—8 tednov stare, posebno za pleme dobre, pro daja po ceni

Štefan Furlani,

(126—1)

v Mirkah pri Vrhniki.

Št. 103.

(125)

Oznanilo.

Zaradi oddaje zidanja šole na Radovici v sodnijskem okraji Metliškem, vršila se bode zmanjšavna licitacija pred c. kr. okrajnim šolskim svetom Črnomeljskim in sicer na Radovici dne **31. marca 1881** ob 10. uri zjutraj. Posamezna stavbena dela bodo na podlagi proračuna naslednje klicana.

1. zidarsko orodje . . .	2575 gld.	87 kr.
2. delo kamnoreza . . .	102	82
3. tesarsko delo . . .	1323	61
4. mizarsko delo . . .	329	20
5. ključničarsko delo . . .	310	81
6. kleparsko delo . . .	92	68
7. mazarsko delo . . .	119	71
8. lončarsko delo . . .	40	—
9. steklarsko delo . . .	101	40
10. šolsko orodje . . .	206	60

To delo se bode po posameznih obrtih posameznim osobam ali pa tudi vse skupaj jednej samej osobi oddalo. Stavbeni načrti, splošni in posamezni pogoji, cenilni izkazi in proračuni ležé pri krajnem šolskem svetu na Radovici vsakateremu v pregled.

Kdor hoče licitirati, mora pred licitacijo položiti 5% omenjenih zneskov kot „vadium“, in sicer v gotovem denarji ali v bukvicah ljubljanske hranilnice ali pa v kurzno preračunjenih državnih obligacijah.

Sme se pa tudi pisмено oferirati in bodo le tiste ponudbe (oferti) sprejete, katere bodo do 10. ure zjutraj na dan licitacije c. kr. okrajnemu šolskemu svetu Črnomeljskemu na Radovici zapečatene in poštnine proste dospele. V ponudbi pa mora biti imenovani vadij in kolek 50 kr.

V ponudbi mora biti krstno ime in priimek, stanovanje in stan ponudalca (oferenta), kakor tudi najnižja ponudba s številskimi in črkami razločno zapisana, tudi mora biti predstavljeno, da se oferent vsem splošnim in posameznim pogojem licitacije brez pridržkov in pogojev podvrže.

Potrjenje licitacije si pridrži c. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,

dne 6. marca 1881.

Predsednik: Weiglein.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.